

כרמיאל

יום חמישי - 28.10.64

רבותיי ,

העיר כרמיאל נועדה להיות עיר ואם בישראל. מנוף למדינה להרים את משא משימותיה היסודיות: העליה והפיתוח.

חזון שיבתנו לעבודת האדמה, אל הטבע ואל מקורותיו, מלווה את תחייתנו הלאומית מראשיתה. בלי המסד החקלאי שהונח על-ידי החלוצים הראשונים ובידי ממשיכיהם, במופת אישי ובאירגון תנועה וממלכה, לא היינו מגיעים לאשר הגענו. חלמנו עם שחר תחייתנו, שחלק גדול מעמנו יחיה על עבודת האדמה במולדתו. מאז קרו כמה דברים. פעמים ושלוש קוצץ שטח הארץ, שונתה מפתח המדינית והצטמקו גבולות השטחים המהווים כיום את מדינת-ישראל, השטחים שבהם יכול עמנו להתנחל. מצד שני, איפשרה ההתקדמות המדעית והטכנולוגית הפקת תוצרת חקלאית מרובה בכוח אדם מועט יחסית. גילינו ישראל-של-מטה חדשה: מקורות מים שלא ציפו להם המומחים. אימצנו שיטות עבודה חדישות. הבאנו איתנו מהפכה חקלאות. כך שבנו אל ארצנו ונתקרבנו אל אדמתה, כך יצאנו וניצור בסיס ומקום לקיבוץ גלויות ולבניין-עם. אולם לא על החקלאות לבדה יחיה העם, בוודאי לא בימינו, ולא בטריטוריה זו. עם חקלאי בעיקרו לא נוכל להיות. לא תספיק לנו האדמה ולא יספיקו לנו המים.

אנו מפנים פנינו אל התיעוש, בהכרח ובהכרח. ישראל נועדה לעלייה גדולה מקצווי עולם ורק הרחבת הבסיס התעשייתי של משקנו תיתן לנו את האפשרות לקלוט שבי מולדת. הרעיון הזה לובש צורה ממשית. החרושת מתפתחת ובשילוב עם הבסיס החקלאי שהוקם, ועם ענפי משק אחרים, נבנית המדינה. מבחינה זו - סמלי הוא תפקידה של כרמיאל: גם עיר תעשייה מלאכה וחיירות בפני עצמה וגם מרכז עירוני לאזור חקלאי גדול בגליל המערבי.

כרמיאל ומבצע הפיתוח החקלאי של הגליל נאגרים למסכת אחת של הידוש נעורי הגליל לרווחת כל תושביו, ותיקים כחדשים, יהודים כערבים. אנו מתכננים הקמת עשרות יישובים חקלאיים. נעקור סלעים וטרשים. נכשיר קרקע. לא נצר רגלי כפרים קיימים - אנו יוצרים ממש קרקע בראשית ליישובים שנקים. נהפוך שטחים שלא צלחו אלא למבעה עדרים, לשטחי עיבוד אינטנסיורי.

כולנו מרבים לדבר על איכלוס הארץ ועל הבאת עולים אליהם. לא יקום איכלוס צפוף בלי חרושה ולא יהיה קיום לאוכלוסיה בלי הקמת מפעלי חרושת באזורים כאלה. פיתוחם של אזורי תעשייה ומלאכה חדשים, על שרותיהם, שיפור שיטות עבודה ושיווק בכפרים הקיימים ובאלה שעוד יקומו - זוהי הדרך המבטיחה ביותר לשלב חבלי ארץ מעוטי פיתוח ואוכלוסין בחשתית המשקי של היינו; כך נפתח מוקדי משיכה ותעסוקה חדשים לעולים, לנוער מבני האזור וממקומות אחרים, ואף לחושבים והקים מקצות הארץ שירצו להח מנסיונם למעשה חדש.

ומצורכיהם הישירים של התושבים - אל צורכי המדינה.
הקמת עיר חרושת אחוזה ושלווה בפיתוח תעשייה מודרנית, שהגביר את
כושר תחרותנו בשוקי העולם. שר האוצר הביע לא מכבר אכזבה, על
שמדינות השוק האירופי המשותף לא נענו לנו כפי שביקשנו. אולם,
רבותי, יש גם דברים התלויים בנו. אנו חייבים לפתח כושר ייצור ותחרות
שיוכל להיענות לאתגרים של שווקים עולמיים ולעמוד בהתחרות.

מי שמבקש להניא אותנו ממעשה פיתוח כזה חושא חטא
כפול ומכופל: למדינה, לציוויי היה ולהתפתחותה, ואף לתושבי האזור
הוותיקים שאת עניניהם הוא מבקש כביכול לשרת. עניינו האמיתי של כל תושב
באזור הזה הוא בפיתוח, הנושא בחובו תעסוקה ורווחה לכלל, ולא בהגנה
עקרה על נחשלות ועל קיפאון; שמרנות קפואה המחטפת באיצטלה מחסדת
של קידמה חברתית - פסולה היא. מפעלי הפיתוח העירוניים והכפריים
שלנו נושאים בחובם שיגשוג, רווחה וקידמה לאיזור כולו; למען תושבי
האזור עצמם, לא ייתכן שיופרעו מפעלים כאלה.

אנו חרדים על כל דונם קרקע הראוייה לעיבוד חקלאי, שלא
ינוצל לצרכים עירוניים. בכל-זאת לא הצלחנו למנוע זאת בכל מקום: רבבות
דונמים אדמה טובה, אפילו לפרדסים, נאכלו בידי ערים קיימות ומתפתחות.
לא תמיד עמדנו בלחץ הנסיבות.

כרמיאל חוכננה מחוץ דאגה מאכסימלית לשמירה על קרקע
חקלאית. רק עשיריה מן השטח המיועד לעיר היא אדמה הראויה לעיבוד:
חמש-מאות דונם בלבד מחוץ חמשת-אלפים. בבואנו לתכנן עיר חדשה זו
ננצל את הניסיון ונלמד מן המשגים שפעבר, מבחינה פיסיית, משקית וחברתית

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

אנו מקימים עיר מתוכננת מראשיתה בצפון. למדנו את כל הלקחים מקריה-גת ומדימונה, מאילת ומערד, ומערי עולים שבאזורים אחרים. למדנו דרכי יישובם של עולים חדשים בעיר ודרכי שילובה של עיר חדשה בהקמת המדינה. עתה יכולים אנו לגשת למשימות תכנון מלומדי ניסיון ומצויידי פתרונות שהושגו במקומות אחרים בדרך של מסה ומעש. נימנע אולי משגיאות ישנות; אבל אני יכול להבטיח שגיאות חדשות: הדרך היחידה שלא לעשותן היא לא לעשות כלום.

לא נשעה, דבוחי, לרואי שחורות שבתוכנו. אצני זוכר תוכנית רבת חנופה ודימיון בשדה ההתישבות בארץ, שלא קמו עליה, בראשיתה, מלעזים מצויידיים במטען פסוודו-מדעי כבד. למן היום שקבעה וועדת חקירה אנגלית, בעקבות מאורעות 1929, כי אין בארץ אפילו "מרחב תנועה לעוד חתול" ועד למומחים האלמוניים, המצוטטים בהרחבה ובהנאה בכמה עיתונים, ועד למאמרים חתומים בשמות ובפסבדונים: כל אימת שמדובר במפעל חדש - אחד הוא הפזמון.

מי שאין עינו למודה להבחין ולראות ערכם של מפעלים בראשיתם - ילך וילמד מן המפעלים העומדים על תילם: מדימונה שרצו לקרוא לה דימונה ומחבל לכיש שלא האמינו בעתידו. דימונה היא עיר ואם בישראל, עיר חעשייה. חבל לכיש הוא מקור חשוב לאספקה חקלאית, מפעל מפואר של קליטת עליה ושל סיגול עולים לחנאי הארץ.

ואוי לנו מרואי שחורות: אין הם לומדים מן העבר. לפני קצת יותר משנה התנבא עיתון אחד, כי פיתוח הגליל והבשור הן תוכניות שאינן קיימות במציאות. פיתוח חעשייתי עירוני וחקלאי "על הנייר".

100

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

החרה החזיק אחריו עיתון אחד שקבע, מפי מומחים כמובן, כי לא נבדקו כלל התנאים. הוך חודש או חודשיים בתבררה מעשיותן של התוכניות הללו לשני העיתונים. לא עברו אלא חמישה חדשים ואותם עיתונים עצמם התחילו מדברים על שנוי מעשי בראשית, על תוכנית "הקורמת גידים ובשר" בלשונם.

אולם נניח לזאת. המחנחלים בכרמיאל מיטיבים לדעת מכולנו: כאן אתם בונים עיר אחרת לערי הגליל, מרכז כלכלי, תרבותי ומנהלי לאזור כולו, מקור פרנסה למחנחלים חדשים ולתושבי האיזור גם יחד. קרב יום ולא נוכל לתאר לעצמנו את נוף המדינה בלי כרמיאל כשם שהוא לא יהואר כיום בלי באר-שבע החדשה.

הישוב היהודי בגליל לא פסק מעולם. עד לקום המדינה ממש נאחז באדמת הגליל שריד אחרון ליישובים היהודים שבניהם לא הלכו מעולם בגולה.

העלאת חפקידו ויכולתו של הגליל לקליטת עליה והגדלת משקלו בפיתוח הארץ חוליה משותפת הן לחידוש עברם של העם ושל הארץ ולבנית עתידן גם יחד.

ואתם, ראשונים לאנשי כרמיאל, ראשונים להתנחלות, שאו ברכה ביום זה. תזכו לראות בפריחת עירכם ובשיגשוג הגליל כולו, על כפריו הישנים והחדשים שעוד יקומו.

יכולתנו המשקית, פרי נסיוננו בקליטת עליה, בהתיישבות ובשיכון מיטב הכושר החששית, נכונותו החלוצית של הנוער; כל אלה יבואו וימצאו את ביטויים בעיר החדשה הזאת.

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..